

1. Argibide orokorrak

Biztanleria (2017):	4.191
Zabalera:	360,07 km ²
Nafarroa2000 zer eskualdetakoa:	Lizarreria (ikus mapa)
Udalerriak:	Abaigar, Allín, Améscoa Baja, Ancín, Aranarache, Etayo, Eulate, Lana, Larraona, Legaria, Mendaza, Metauten, Mirafuentes, Murieta, Nazar, Oco, Olejua, Piedramillera, Sordada, Zúñiga

2. Komunitatea eta osasuna

Antzin-Ameskoako eskualde oinarrizkoko biztanleriaren piramideak erraboil itxura du; 40tik 60 urte bitarteko biztanleak dira nagusi, eta maskulinizatua dago tarteko adinetan. Antzin-Ameskoako eskualde oinarrizkoa da 14-19 urteko amak dituzten jaioberrien tasa (%8,3), zahartzarako mendekotasun indizea (%45,6) eta bakarrik bizi diren 80 urte edo gehiagoko gizonezkoen etheen portzentajea (%27,9) handienak dituztenetarik.

Antzin-Ameskoakoa dago emaitza hoberenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean, diabetesa diagnostikatua duten pertsonen prebalentziari dagokionez (%4,8), urteko kontrol erregistratua duten hipertentsiodunen portzentajeari

dagokionez (%75,1), emakumezko jaioberrien bizi itxaropenari dagokionez (86,9 urte) eta emakumezkoen eta gizonezkoen antsiolitiko eta antidepressiboen kontsumoari dagokionez (%11,9 eta %7,5, hurrenez hurren), azken hori izanik Nafarroako zifrarik hoberena. Kontrara, emaitza okerrenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean dago, urteko kontrol erregistratua duten diabetikoen portzentajeari dagokionez (%55,4) eta 6 hilabetetan amagandik edoskitzen duten haurrei dagokienez (%44,6, Nafarroako apalena).

Nafarroa2000 zonifikazioan Antzin-Ameskoako eskualde oinarrizkoa Lizarrerriko eskualdean baitago, aurrekoek gain, ondoko orrialdeko irudian agertzen dira Lizarrerriari dagozkion adierazleak, bizimoduei, enpleguari eta ikasketa mailari buruzko inkestetatik atereak. Horien arabera, eskualdeko gazteen %37,4k diote alkohol kontsumo intentsiboak egiten dituztela (binge drinking) eta %25,7k kontsumitzen dute tabakoa egunero.

3. Osasunerako baliabideak

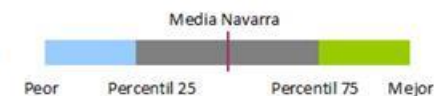
Komunitatean osasunerako aktiboak daude, hay da, Osasuna eta ongizatea mantentzeko eta sortzeko pertsonak, komunitateak eta herriek duten gaitasuna indartzen ahal duten baliabideak (salutogenesis).

[-> Ikus eskualdeko aktiboaren mapa](#)

4. Adierazleen laburpena

Ondoko irudian agertzen dira, adierzle sorta baterako, eskualdeko balioak (puntu gorria) Nafarroako batez bestekoaren aldean (barra bertikala) eta Nafarroako eskualde oinarrizkoen multzoaren aldera. ADierazleen deskribapen zehatzagorik nahi izanes gero ikus daitezke haien [banakako fitxak](#), behatokiaren webgunean.

Grupo	Indicador	Periodo	Nº casos		Valor		Media		Mejor
			Zona	Zona	Zona	Navarra	Peor		
Faktore soziodemografikoak	1. Jaiotza tasa	2015	34	7,9	9,4	3,7		27,0	
	2. 14-19 urteko ama duten jaioberriak	2011-2015	< 5	8,3	5,4	16,7		0,0	
	3. Gehienez ere lehen mailako ikasketak dituzten gazteak #	2011	114	6,7	9,2	15,7		6,7	
	4. Langabezia tasa #	2016	-	14,1	12,5	14,5		7,9	
	5. Muturreko pobreziaaren arriskuaren tasa	2015	-	6,9	8,8	16,6		4,7	
	6. Zahartzaroko mendekotasun indizea	2016	1.193	45,6	29,5	63,9		2,7	
	7. Bakarrik bizi diren > 80 urteko emakumezkoen etxeak	2016	-	36,7	39,0	49,1		15,8	
	8. Bakarrik bizi diren > 80 urteko gizonezkoen etxeak	2016	-	27,9	19,1	35,1		10,3	
Bizimoduak	9. Partez edo guztiz amagandik edoskitzen duten 6 hilabeteko	2015	18	44,4	61,2	44,4		80,0	
	10. Sedentarisinoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	13	17,9	20,2	27,5		16,0	
	11. Alkoholarekin kontsumo intentsiboa gazteetan (14-29 urte) #	2013	29	37,4	37,8	45,1		28,2	
	12. Tabakoaren kontsumoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	20	25,7	22,6	28,4		19,6	
	13. Tabakoaren eguneroko kontsumoa #	2012	39	21,6	20,5	25,0		19,2	
	14. Antsiolitikoaren eta antidepressiboaren kontsumoa emakumezkoetan	2016	288	11,9 *	17,7	21,9		11,7	
	15. Antsiolitikoaren eta antidepressiboaren kontsumoa gizonezkoetan	2016	175	7,5 *	8,6	12,5		7,3	
Gaixotze-tasa	16. Haurren obesitatearen prebalentzia (0-5 urte)	2015	7	4,5	4,3	8,7		2,0	
	17. Diabetesa diagnostikaturiko pertsonen prebalentzia	2017	203	4,8 *	7,1	9,0		4,6	
Osasun Sistema	18. HbA1c-ren neurketa duten diabetikoak	2016	118	55,4 *	67,8	47,4		94,2	
	19. TA-ren neurketa duten hipertentsoak	2016	470	75,1 *	65,4	49,9		90,7	
Heriotza-tasa	20. Emakumezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	86,9	86,2	83,6		87,6	
	21. Gizonezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	80,5	80,1	78,0		84,1	

Adierazleen iturria: 1-2: Bizit. Mugimendu Nat.; 3: Zentsua; 4: Bizit. Aktiboaren Ink.; 5: Errenta Estat.; 6-8: Errolda; 10-12: Naf. Gazteen Ink.; 13: Bizi-Baldintzen Ink.; 14-15: Botika Prest.; 9, 16-19: Oin.Osasun Lag.; 20-21: Naf. Osasun Pub. eta Lan Osas. Inst.

Lizarrerriko adierazleak, Nafarroa 2000 zonifikazioaren arabera (NEI). Irudian adierazten diren balioen kopurua: 7 balio, 3, 4 eta 13. adierazleetan; 6 balio, 10-12. adierazleetan.

* Nabarmen desberdinak ($p < 0,05$) Nafarroako emaitzatik (bizimoduaren, gaixotze-tasaren, osasun sistemaren eta heriotza-tasaren adierazleetarako egindako kontrastea). **1.** Jaiotze-tasa gordina (%); **2.** Urteko ugalkortasun-tasa berariazkoa (%) 14-19 urteko ametan; **3.** 2. graduiko ikasketak burutu ez dituzten 20-24 urteko gazteen %; **4.** Langabetuen % biztanleria aktiboaren aldean, 4 hiruhilekoko batez bestekoa; **5.** Etxeko guztien errentaren baturak pobreziaaren atalasetik behera egiten duenean, halako etxeetan bizi diren pertsonen % (kontsumo unitate bakoitzeko urteko diru-sarreraren medianaren %30, pertsonen banaketa hartuta. Pobreziaaren atalasea, 2015ean: 5150 €); **6.** ≥ 65 urteko pertsonen %, 15-64 urteko pertsona guztien aldera; **7 eta 8.** Bakarrik bizi diren ≥ 80 urteko pertsonen %, adin horretan familiaren etxebizitzetan bizi diren guztien aldean; **9.** 170-190 egunetara partez edo osotara amagandik edoskitzen duten bularreko haurren %; **10.** Ohiko jardueran nahiz aisialdian jarduera fisiko urria edo batere egiten ez duten 14 – 29 urteko gazteen %; **11.** Azken 30 eguneko kontsumo trinkoa edo betekada (*binge drinking*) egin duten 14-29 urteko gazteen % (4 EUE edo gehiago emakumeen artean, eta 5 EUE edo gehiago gizonezkoen artean, bi orduz); **12.** Eguneroko tabakoa kontsumitzen duten 14-29 urteko gazteen %; **13.** Eguneroko tabakoa kontsumitzen duten ≥ 15 urteko pertsonen %; **14 eta 15.** Azken urtean, talde hauetarikoren bateko 3 ontzi gutxienez kontsumitu dituzten pertsonen tasa doitu: N50B antsiolitikoak, N05C hipnotikoak eta lasaigarriak eta/edo N06A antidepressiboak (T. gordina: emakumezkoak 17,8 eta gizonezkoak 9,3); **16.** Obesitatearen prebalentzia doitu 0 - 5 urteko biztanlerian, OMEak haurren hazkunderako dituen patroien arabera definiturik (z -score $\geq +2$); **17.** 2 motako diabetesa duten ≥ 20 urteko pertsonen prebalentzia doitu (T. gordina: 6,9); **18.** 2 motako diabetesa izanik, azken urtean hemoglobina glikosilatua neurketa (HbA1c) izan duen biztanleriaren %; **19.** Azken urtean hipertentsioa diagnostikatu eta tentsio arteriala neurtu zaion biztanleriaren %; **20 eta 21.** Pertsona bat egungo heriotzatzen arabera ustez biziko den batez besteko urte kopurua.